

Protokół
posiedzenia Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji
do badania problemów nauczania historii i geografii,
Toruń, 17-20 maja 2007 r.

Na podstawie artykułu 15 Programu współpracy między Ministerstwem Edukacji Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Ministerstwem Oświaty i Nauki Republiki Litwy w dniach 17-20 maja 2007 r. w Toruniu odbyło się kolejne posiedzenie Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji do badania problemów nauczania historii i geografii.

W spotkaniu uczestniczyli:

ze strony polskiej:

1. prof. dr hab. Adam Suchoński – przewodniczący strony polskiej
2. prof. dr hab. Mieczysław Jackiewicz
3. prof. dr hab. Bohdan Łukaszewicz
4. dr Mariusz Kowalski
5. dr Aleksander Srebrakowski
6. Małgorzata Szybalska – sekretarz strony polskiej

ze strony litewskiej:

1. dr Juozas Tumelis – przewodniczący strony litewskiej
2. prof. dr Algirdas Jurgis Stanaitis
3. doc. dr Algis Kasperavičius
4. dr Elmantas Meilus
5. dr Rimantas Miknys
6. Rimantas Jokimaitis - sekretarz strony litewskiej

Spotkanie przebiegało według następującego porządku:

17 maja

1. Otwarcie obrad.
2. Referat na temat nauczania historii na terenach zróżnicowanych etnicznie.

18 maja

1. Analiza litewskich podręczników historii, polskich podręczników geografii, atlasów geograficznych oraz podręczników do geografii przeznaczonych dla mniejszości litewskiej w Polsce.
2. Referat na temat świadomości historycznej młodzieży polskiej.
3. Referat na temat obrazu stosunków polsko-litewskich w polskiej kartografii historycznej XX wieku.
4. Zapoznanie uczestników spotkania z historią i zabytkami Torunia.

19 maja

1. Zwiedzanie Muzeum Kultury Materialnej w Ciechocinku
2. Analiza podręczników do geografii przeznaczonych dla mniejszości polskiej w Litwie.
3. Dyskusja nad wnioskami z przebiegu spotkania
4. Ustalenia końcowe: termin, miejsce i temat kolejnego spotkania
5. Uzgodnienie i podpisanie protokołu posiedzenia.

Ad 1.

Członków Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji do badania problemów nauczania historii i geografii powitał Antoni Stark – Prezes Stowarzyszenia Oświatowców Polskich Oddział w Toruniu, który na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej zorganizował tegoroczne posiedzenie. Następnie przewodniczący strony polskiej - prof. Adam Suchoński dokonał otwarcia spotkania, zwracając uwagę na dotychczasowe osiągnięcia Komisji i podkreślając przyjazną atmosferę, która towarzyszyła dotychczasowym pracom. Wszyscy członkowie Komisji zwrócili uwagę na bardzo dobry obecny klimat w stosunkach polsko-litewskich, czego najlepszym wyrazem były obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3-Maja w obu krajach. Następnie zapoznał zebranych ze szczegółowym planem przebiegu spotkania i wyraził nadzieję, że przyniesie ono pożyteczne i oczekiwane przez obydwie strony efekty. Prof. Adam Suchoński odczytał również list pożegnalny dr Piotra Ungera, który do ubiegłego roku pełnił funkcję sekretarza strony polskiej Komisji.

Ad 2.

[Prof. Adam Suchoński](#) wygłosił referat dotyczący nauczania historii na terenach zróżnicowanych etnicznie, który stanowi załącznik do niniejszego protokołu. Na zakończenie wystąpienia poddał pod rozwagę i dyskusję kilka problemów dotyczących podręczników przeznaczonych dla mniejszości polskiej w Litwie i litewskiej w Polsce, w szczególności problem jakości tych podręczników oraz język tłumaczeń.

Ad 3

W dniu 18 maja posiedzenie Komisji rozpoczęło się od recenzji dwóch litewskich podręczników historii przeznaczonych dla klasy 8 i klasy 9, której dokonał [prof. Mieczysław Jackiewicz](#). Profesor podkreślił, że oceniane podręczniki prezentują obiektywne informacje o Polsce oraz są bardzo starannie wydane. Wyraził również opinię, że „Litwini są mistrzami w wydawaniu książek, szczególnie pomocy naukowych dla młodzieży szkolnej” (pełna opinia stanowi załącznik do protokołu).

Następnie nowy członek strony litewskiej Komisji - [prof. dr Algirdas Jurgis Stanaitis](#) przedstawił opinię na temat recenzowanych przez siebie

czterech polskich atlasów geograficznych, siedmiu podręczników do geografii dla gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych oraz dwóch podręczników geografii przeznaczonych dla mniejszości litewskiej w Polsce. Profesor stwierdził, że polskie podręczniki do geografii poświęcają tyle samo uwagi wszystkim państwom sąsiadującym z Polską. Jeżeli chodzi o atlasy geograficzne i mapy podręcznikowe recenzent zwrócił uwagę na konieczność stosowania podwójnej transkrypcji nazw geograficznych na obszarach należących do Litwy. Pełna opinia stanowi załącznik do protokołu.

Ad 4 i 5

Zaproszeni do udziału w spotkaniu goście: prof. Janusz Rulka (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) i dr Dariusz Przybytek zaprezentowali członkom Komisji przygotowane referaty. Tematem wystąpienia prof. Janusza Rulki była świadomość historyczna młodzieży polskiej. Dr Dariusz Przybytek przedstawił natomiast przygotowany we współpracy z prof. Grzegorzem Straucholdem (obaj z Pracowni Atlasu Historycznego Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego) referat na temat obrazu stosunków polsko-litewskich w polskiej kartografii historycznej XX wieku. Oba wystąpienia spotkały się z dużym zainteresowaniem i wywołały ożywioną dyskusję.

Ad 6 i 7

Po południu uczestnicy spotkania zwiedzili zabytki Torunia z udziałem miejscowego przewodnika. 19 maja członkowie Komisji zwiedzili także Muzeum Kultury Materialnej w Ciechocinku.

Ad 8

[Dr Mariusz Kowalski](#) przedstawił opinię na temat dwóch podręczników przeznaczonych dla mniejszości polskiej w Litwie. Mimo kilku krytycznych uwag, wysoko ocenił poziom merytoryczny podręczników.

Ad 9

Po zapoznaniu się z wszystkimi opiniami dotyczącymi zrecenzowanych podręczników Komisja podjęła dyskusję nad wnioskami z przebiegu spotkania. Komisja wyraziła zaniepokojenie stanem tłumaczeń w podręcznikach do geografii przeznaczonych dla uczniów mniejszości polskiej w Litwie, zwracając uwagę na niezadowalającą jakość tłumaczenia (np. podręcznik geografii dla klasy 9, autorstwa R. Šalna, E. Baleišis, R. Baubinas, V. Daugirdas, przekład na język polski Jan Sienkiewicz, redaktor wydania polskiego Katarzyna Kordecka). Kwestia, zdaniem Komisji wymaga zdecydowanego działania z uwagi na szkody, jakie może wyrządzić polskiej mniejszości uczącej się języka polskiego również z tych podręczników. Komisja zgłosiła także wniosek, by podręczniki geografii dla uczniów szkół z polskim językiem wykładowym

uzupełnione były suplementami wzbogacającymi wiedzę ucznia o Polsce i Polakach. Komisja widzi również potrzebę przygotowania nowych wydań podręczników do geografii dla mniejszości litewskiej w Polsce (poprzednie były wydane w 2000 r.).

Ad 10

Komisja postanowiła, iż w dalszym ciągu będzie zajmować się analizą podręczników do historii i geografii, ze szczególnym uwzględnieniem nowych podręczników. Strona polska przekazała stronie litewskiej podręczniki do historii i geografii oraz atlasy, z prośbą o ich analizę podczas przyszłorocznego spotkania. Strona litewska zobowiązała się również do odpowiednio wczesnego przesłania swoich podręczników do recenzji.

Komisja uzgodniła termin i miejsce przyszłorocznego spotkania. Ustalono, iż odbędzie się ono w Wilnie, w maju 2008 r. Strona litewska wyraziła zadowolenie z umieszczenia w tegorocznym programie spotkania referatów. Ustalono, iż na kolejnym spotkaniu w 2008 r. w Wilnie tematyką referatów będą problemy dotyczące procesów kulturowych pogranicza. Każda ze stron przygotuje po jednym referacie dotyczącym tego zagadnienia. Komisja postanowiła również przedyskutować na kolejnym posiedzeniu ewentualne wydanie materiałów źródłowych do stosunków polsko-litewskich z komentarzem merytorycznym i dydaktycznym.

Strona litewska i strona polska Komisji wyraziła podziękowanie Małgorzacie Szybalskiej i Prezesowi Antoniemu Starkowi podziękowania za trud zorganizowania spotkania.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Ze strony polskiej
Prof. dr hab. Adam Suchoński

Ze strony litewskiej
dr Juozas Tumelis

